

[Elsø-Merete Ross.]

overhovedet gør det, når der er fare på færde, i stedet for at klargøre os, at behovet er der, og at det er en positiv foranstaltning at give unge muligheder for at beskæftige sig med noget, de virkelig er optaget af? Engagement, motivering, udfoldelse er for ministeren nøgleord; det bør det også være på dette område.

Den modvilje, som ministeren mener der er over for kulturministeriet — hvis den overhovedet findes — ville blive mindre, hvis midler og beslutningsprocesser blev decentraliseret og folk ude i provinsen bedre selv fik lov til at bestemme, hvad de gerne ville have.

Jeg vil gerne slutte med at sige lidt mere om beslutningsprocessen. Der er spørgsmål, som ingen datamaskine vil kunne besvare for os. I „7 seglsten“ citerer Thorkild Hansen nogle linjer af Omar Khajjam:

„Hvorfor vi kom hertil, vi aldrig tyder — og ej hvorfor.

I blinde bølgen flyder.

Vi drager bort som vinden gennem ørkenen,

hvorhen det ved vi ej. En lov vi lyder.“

Disse spørgsmål har beskæftiget religionsstiftere, filosoffer og kunstnere gennem årtusinder. De har givet os mange forskellige visioner om, hvordan verden og mennesker blev til, og visioner om, hvad der ville ske os efter døden. Det eneste, vi ved, er, at vi er i tilværelsen i et begrænset tidsrum. Denne tilværelse forekommer nogle så absurd, at de helt opgiver ævred. Andre koncentrerer sig helt om deres egen snævraste kreds og lader det være tilværelse nok. Men flertallet er optaget af, hvordan tilværelsen er, har været og vil blive. De giver deres eget liv en mening ved at drøfte, hvordan tilværelsen kan forme sig bedst for menneskenes børn både fysisk og åndeligt. Men dette „hvordan“ ønsker de også at have indflydelse på. De vil være med i beslutningsprocessen. De vil nok modtage oplysninger og beregninger fra datamaskiner, så der kan blive planlagt godt, men de vil ikke overlade teknokrater at være éne om at tage beslutninger. De vil være medbestemmende om deres egen uddannelse og livsudfoldelse, om de ydre, materielle vilkår, de skal leve under, og om de kulturelle goder, de skal nyde godt af.

Ved sin kulturpolitiske redegørelse har ministeren grebet ind på næsten alle andre ministeriers områder og søgt at påvise en sammenhæng, der gør, at det ikke blot er det rene kunstneriske område, der står til debat, men hele vor samfundsform. Vi må opgive at få svar på spørgsmålene om hvorfor, hvorhen, hvorfor, men så længe vi ønsker et demokratisk samfund, må vi give hinanden mulighed for at drøfte og være medbestemmende for vor tilværelses eneste relevante spørgsmål: hvordan?

Gunhild Due: Jeg er enig i, at det er vigtigt at sikre de kulturelle perspektiver i planlægningen af rammerne om fremtidens samfund, men jeg har mine tvivl om, at det kan lade sig gøre i et samfund som vores, hvor eksempelvis så fundamentale ting som boliger skal afgive profit. Tingene hænger jo sammen. Man kan f. eks. ikke pille en kulturminister ud af en regeringssammenhæng og så lade ham stå dér med sin redegørelse, for dette med kultur er vævet ind i et bredt mønster, eller bør være det, og det berører alle ministrenes områder. Hvad hjælper det, at man i betænkningen redegør for betydningen af det miljø, som omgiver mennesket, boligen, byen — jeg er inderlig enig — når forholdet er det, at den siddende regerings første handling var at ødelægge den boligfond, som skulle have fremmet og skabt gode boligmiljøer for mennesker?

Derfor kniber det også for mig at tage de skønne fremtidsperspektiver i betænkningen helt alvorligt, f. eks. dette med oplevelsesrummet i hver bolig. Jeg kan simpelt hen ikke se igennem eller forbi nutidens virkelighed med dens boligmangel og for små lejligheder. Cirka halvdelen af Københavns børn vokser op i 2 værelses lejligheder, sådan som også mange børn i provinsen gør det. Enhver kan eller burde kunne forestille sig, hvor få muligheder der er i disse hjem for fornuftigt samvær og selvdudfoldelse både for børnene og de voksne, og hvor få chancer børnene har til at gøre erfaringer og til at udvikle sig. De børnehaver og de legepladser indendørs som udendørs, der kunne have hjulpet lidt på problemet, har vi jo heller ikke. Jeg mener i virkeligheden, at vort største kulturelle problem er vore for små og dårlige boliger og vore dårligt planlagte byer, hvor man ikke har formået at